

Dosarul nr. 2rac-10/23
2-19102906-01-2rac-20012023

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru)
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) A. Malii, V. Cotorobai, A. Braga

DECIZIE

15 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Tataru Vitalie,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Biserica Ortodoxă
”Sfântul Dumitru” împotriva ÎCS ”Jurnal de Chișinău Plus” SRL și ÎI ”Tataru Vitalie”
cu privire la încasarea prejudiciului material,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2022,

c o n s t a t ă :

La 11 aprilie 2018, Biserica Ortodoxă ”Sfântul Dumitru” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS ”Jurnal de Chișinău Plus” SRL și ÎI ”Tataru Vitalie” cu privire la încasarea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii, Biserica Ortodoxă ”Sfântul Dumitru” a menționat că la 12 aprilie 2015, ÎCS ”Jurnal de Chișinău Plus” SRL a efectuat filmarea și transmiterea în direct a Liturghiei de Paști la Biserica Ortodoxă ”Sfântul Dumitru”.

Totodată, a relevat că la 07 aprilie 2015, Tataru Vitalie a semnat cu ÎCS ”Jurnal de Chișinău Plus” SRL un contract de prestare a serviciilor de iluminare video a Liturghiei de Paște.

La fel, a invocat că la orele 04:40, în incinta Bisericii, a izbucnit un incendiu, iar la 28 aprilie 2015, pe faptul dat a fost înregistrat procesul penal.

Din încheierea tehnico-incendiară efectuată de Serviciul Protecție Civilă și Situații Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne din 22 aprilie 2015, rezultă că cauza izbucnirii incendiului produs în incinta Bisericii a fost încălcarea regulilor de montare a echipamentului electric de către compania de iluminare a filmărilor video de

către "Jurnal Trust Media" și ÎI "Tataru Vitalie", ce a condus la producerea scurt-circuitului cablului de iluminare.

De asemenea, a specificat că reieșind din devizul de cheltuieli, costul lucrărilor de restaurare a fost estimat la suma de 3 440 640 de lei.

Biserica Ortodoxă "Sfântul Dumitru" a solicitat, inclusiv prin cererea de concretizare a pretențiilor (f. d. 1-2 Vol. II), încasarea în mod solidar de la "Jurnal Trust Media" și ÎI "Tataru Vitalie" a sumei de 3 440 640 de lei cu titlu de prejudiciu material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Biserica Ortodoxă "Sfântul Dumitru".

S-a încasat de la Tataru Vitalie în beneficiul Bisericii Ortodoxe "Sfântul Dumitru" suma de 762 478,47 de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 300 lei cu titlu de cheltuieli de citare publică.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

S-a încasat de la Tataru Vitalie în beneficiul statului suma de 20 000 lei cu titlu de taxă de stat.

ÎCS "Jurnal de Chișinău Plus" SRL a fost eliberată de răspundere materială.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2022, s-a respins apelul declarat de Biserica Ortodoxă "Sfântul Dumitru", s-au admis apelurile declarate de avocatul Pavel Dumitru în interesele ÎCS "Jurnal de Chișinău Plus" SRL și Tataru Vitalie, s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022 în partea în care ÎCS "Jurnal de Chișinău Plus" SRL a fost eliberată de răspundere materială și în partea încasării de la Tataru Vitalie în beneficiu statului a taxei de stat și s-a emis în această parte o nouă hotărâre, prin care:

S-au respins ca neîntemeiate pretențiile înaintate de Biserica Ortodoxă "Sfântul Dumitru" împotriva ÎCS "Jurnal de Chișinău Plus" SRL cu privire la încasarea prejudiciului material.

S-a încasat de la Tataru Vitalie în beneficiul statului suma de 17 874,35 de lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La 13 ianuarie 2023, Tataru Vitalie a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

Recurentul Tataru Vitalie, în motivarea recursului a invocat că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, fapt ce a dus la emiterea unei soluții nemotivate.

De asemenea, a menționat că instanța de fond incorect a stabilit părțile raportului juridic litigios și incorect a dispus citarea ÎI "Tataru Vitalie", or, ultima a fost fondată de o altă persoană.

Mai mult ca atât, a prezentat probe care confirmă că nu a desfășurat activitate de întreprinzător individual.

Deci, instanța de fond urma să atragă în proces persoana fizică – Tataru Vitalie.

Astfel, a specificat că instanța de fond a dispus încasarea prejudiciului material de la Tataru Vitalie – persoană fizică, deși acțiunea a fost înaintată împotriva ÎI ”Tataru Vitalie” (întreprindere fondată de un alt Tataru Vitalie), fapt prin ce s-a expus asupra unor drepturi a persoanelor neantrenate în proces.

La 10 februarie 2023, ÎCS ”Jurnal de Chișinău Plus” SRL a depus referință la recursul declarat de Tataru Vitalie, prin care a solicitat să fie admis, cu casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea depusă de Biserica Ortodoxă ”Sfântul Dumitru” să fie respinsă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 24 noiembrie 2022, însă date ce ar confirma recepționarea de către părți a deciziei motivate a instanței de apel, la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, recursul declarat de Tataru Vitalie la 13 ianuarie 2023, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2023, recursul declarat de Tataru Vitalie a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul consideră necesar de a admite recursul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că la 07 aprilie 2015, Tataru Vitalie a încheiat cu ÎCS ”Jurnal de Chișinău Plus” SRL contractul de prestare a serviciilor video în calitate de cameraman privind organizarea și transmiterea în direct a Liturghiei de Paști din 12 aprilie 2015 la Biserica Ortodoxă ”Sfântul Dumitru”.

La 12 aprilie 2015, ora. 04:40, la Biserica Ortodoxă ”Sfântul Dumitru” a avut loc un incendiu, în rezultatul căruia au fost afectate încăperile antreului corului bisericesc și nivelul doi al clopotniței, iar tavanul și încăperile adiacente au fost afectate în rezultatul depunerii produsului arderii (funinginii).

Prin cererea de chemare în judecată, Biserica Ortodoxă ”Sfântul Dumitru” a solicitat încasarea în mod solidar de la ”Jurnal Trust Media” și ÎI ”Tataru Vitalie” a sumei de 3 440 640 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat în rezultatul producerii incendiului, invocând că incendiul s-a produs în rezultatul încălcării regulilor de montare a echipamentului electric de iluminare și filmare pentru transmiterea direct a Liturghiei de Paști din 12 aprilie 2015.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 21 februarie 2022, s-a încasat de la Tataru Vitalie în beneficiul Bisericii Ortodoxe "Sfântul Dumitru" suma de 762 478,47 de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 300 lei cu titlu de cheltuieli de citare publică, iar în rest, acțiunea a fost respinsă.

Totodată, ÎCS "Jurnal de Chișinău Plus" SRL a fost eliberată de răspundere materială.

Judecând cauza în ordine de apel, instanța de apel a stabilit la caz, că prima instanță corect a reținut că incendiul a izbucnit de la echipamentul electric instalat de către Tataru Vitalie și anume de la ultimul urmează a fi încasat prejudiciul material cauzat Bisericii Ortodoxe "Sfântul Dumitru", dat fiind faptul că în speță sunt aplicabile prevederile legale cu privire la obligațiile care se nasc din cauzarea de daune.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar consideră că instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru justa soluționare a cauzei și a pronunțat o decizie pripită, din următoarele considerente.

Colegiul reține că pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale, care este componența delictului civil, ce constituie o totalitate de elemente esențiale stabilite de lege pentru angajarea răspunderii delictuale.

Componența delictului civil include următoarele elemente: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția.

Acestea sunt condițiile necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții exclude răspunderea delictuală.

Colegiul relevă că atât prima instanță, cât și instanța de apel, în motivarea soluțiilor adoptate, au reținut concluziile încheierii tehnico-incendiare nr. 08-15 din 22 aprilie 2015, conform căreia focarul inițial al incendiului a fost în încăperea de repetiție a corului bisericesc în regiunea trapei superioare a scării metalice în nemijlocita apropiere a tavanului, iar cauza probabilă a generării incendiului este încălcarea regulilor de montare a echipamentului electric, ce a condus la producerea scurtcircuitului.

Respectiv, Colegiul constată că unica probă în cauza respectivă privind cauza provocării incendiului constituie concluziile încheierii tehnico-incendiare nr. 08-15 din 22 aprilie 2015, care au avut un rol primordial pentru soluția la care au ajuns instanțele ierarhic inferioare.

Indicarea asupra cauzei probabile a incendiului nu se prezumă că anume aceasta ar fi fost cauza certă a acestuia.

Mai mult ca atât, nu a fost stabilită nici persoana vinovată de producerea incendiului și nici legătura causală între pretinsa faptă și consecințele prejudiciabile.

Or, materialele prezente la dosar nu relevă existența vreunui act de expertiză sau de constatare tehnico-științifică, cu excepția încheierii tehnico-incendiare nr. 08-15 din 22 aprilie 2015.

Astfel, instanța de recurs conchide că atât prima instanță, cât și instanța de apel la adoptarea soluției, și-au fundamentat concluziile în baza unui suport probator incert, care nu relevă cu certitudine dacă există sau nu raport de cauzalitate între instalarea

echipamentului de către Tataru Vitalie pentru transmiterea în direct a Liturghiei de Paști din 12 aprilie 2015 și producerea incendiului.

În acest context, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, reține că instanțele ierarhic inferioare în lipsa unor probe concludente, și anume în lipsa unui Raport de expertiză privind cauza izbucnirii incendiului, au constatat vina lui Tataru Vitalie în producerea incendiului.

În acest context, Colegiul relevă că pretinsul prejudiciu material trebuie să fie în legătură cauzală cu acțiunile pârâtului și consecințele urmate, însă, probe în acest sens, ce ar justifica cerința de repararea a prejudiciului material nu au fost prezentate.

Or, odată cu înaintarea acțiunii, reclamantul urma să demonstreze legătura cauzală dintre fapta imputată pârâtului și prejudiciul solicitat.

Deci, instanța de apel urma să stabilească și să elucideze circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii, or, apelul este calea de atac ordinară, devolutivă și suspensivă de executare ce provoacă o nouă judecare a pricinii în fond.

Această cale de atac conferă instanței investite cu soluționarea apelului, pe lângă competența verificării legalității și temeiniciei hotărârii atacate și unele atribuții de judecată ale primei instanțe și se extinde asupra tuturor împrejurărilor de fapt și de drept ale pricinii.

Mai mult, art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă prevede că instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Colegiul relevă că, în opinia reclamantului, încheierea tehnico-incendiară nr. 08-15 din 22 aprilie 2015, prezentată cu titlu de probă, justifică pretențiile sale de reparare a prejudiciului material de către Tataru Vitalie.

Astfel, o circumstanță a cărei elucidare era impusă în vederea soluționării corecte a litigiului reprezintă existența legăturii cauzale, având în vedere deteriorările din încăperea de repetiție a corului bisericesc, care în opinia reclamantului, s-au produs ca urmare a instalării echipamentului electric pentru transmiterea în direct a Liturghiei, precum și prejudiciul solicitat ar fi consecințele incendiului produs.

Astfel, instanța de apel în baza rolului său dirigiuitor precum și a obligației de a verifica circumstanțele stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, era în drept de a pune în discuție, după caz, numirea unei expertize judiciare în acest sens.

Prin urmare, reieșind din specificul acțiunii în cauză, instanța de recurs consideră că în scopul soluționării juste și complete a cauzei, respectiv și stabilirii celor invocate de părți, care după cum incontestabil se constată, cer cunoștințe speciale și pot fi elucidate doar prin posedarea acestora în domeniul respectiv și care pot fi constatate în urma efectuării unei expertize ordonate în acest sens, punerea în discuție a problemei numirii unei expertize judiciare era dictată de circumstanțele cauzei.

În contextul dat, instanța de recurs reține că cele descrise incontestabil indică la o examinare superficială a cauzei, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță și fără a intra în esența litigiului apărut în speță, precum și pretențiilor formulate.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel pentru soluționarea justă a cauzei urma să verifice existența legăturii cauzale între instalarea echipamentului de către Vitalie Tataru pentru transmiterea în direct a Liturghiei de Paști din 12 aprilie 2015 și producerea incendiului, prin dispunerea efectuării unei expertize tehnice în domeniu.

Totodată, Colegiul relevă că instanțele ierarhic inferioare nu au luat în considerație faptul că în încheierea tehnico-incendiară nr. 08-15 din 22 aprilie 2015, se indică faptul constatării referitoare la încălcările grave depistate în cadrul Bisericii Ortodoxe "Sfântul Dumitru", care au fost indicate în prescripția nr. 226 din 03 martie 2014, precum și constatarea că la data de 02 aprilie 2015, câteva din aceste prescripții nu au fost înlăturate, inclusiv cablurile de alimentare cu curent electric al bisericii erau vechi și nu făceau față cerințelor legale.

Astfel, la caz se constată că deși instanța de apel a admis formal apelul declarat de Tataru Vitalie, aceasta nu a pătruns în esența criticilor susținute de către apelant aduse împotriva hotărârii primei instanțe, fapt ce indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Analizând circumstanțele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Tataru Vitalie, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Tataru Vitalie.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2022, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Biserica Ortodoxă "Sfântul Dumitru" împotriva ÎCS "Jurnal de Chișinău Plus" SRL și ÎI "Tataru Vitalie" cu privire la încasarea prejudiciului material, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari